

Projekt Glemte Guldkorn

Sagsnummer: 17-26051-000033

Bevilget af Landbrugsstyrelsen til Agrologica 2018-2020

Formålet med projektet er at udvide diversiteten af dansk dyrket hvede. Projektet vil opformere præselekerede sjældne hvedearter med henblik på at teste deres anvendelsesegenskaber i praksis.

Spelt, emmer, kamut og andre specielle hvedearter er blevet populære i visse forbruger kredse som alternativ til almindelig brødhvede. Ved praktisk brug har det vist sig, at disse arter kan bidrage med uventede positive egenskaber som eksempelvis smag, og det har også vist sig, at nogle hvede-sensitive patienter tåler eksempelvis spelt bedre end hvede, muligvis på grund af et lavere indhold af fructan eller højmolekylære gluteniner. På den måde kan de "glemte" arter bidrage med positive egenskaber, som vi ikke vil finde, hvis vi ikke bruger dem i praksis.

Den spelt, som dyrkes i Danmark, Oberkulmer Rotkorn, er en vinterspelt fra Schweiz. Der dyrkes ikke spelt med dansk oprindelse i Danmark, men jeg har i den russiske genbank Vavilov-instituttet fundet en accession, som er indsamlet i Danmark i 1928.

Der findes mange andre hvedearter end spelt og emmer, og en del af dem findes i NordGen. Disse kan ligesom eksempelvis spelt besidde ukendte egenskaber, som kan berige den nordiske madkultur. Agrologica har igennem flere år afprøvet flere af dem i mikroplots, og selekteret planter med positive dyrkningsegenskaber, og har på den baggrund identificeret og udviklet de arter og accessionser, som i praksis kan dyrkes i det danske klima. På denne baggrund er det nu muligt at dyrke hvedearter i Danmark, som ikke tidligere har kunnet dyrkes på grund af for lavt udbytte, lejesæd, sygdomme og andre dyrkningsmæssige problemer. I projektet vil disse præselekerede linjer blive opformeret, så de kan blive afprøvet i møllerier og bagerier med henblik på at opnå erfaringer med anvendelsesegenskaber og smag.

Projektet omfatter foruden dansk spelt de mindre kendte arter kugle-hvede (*Triticum sphaerococcum*), Colchisk hvede (*T.paleocolchicum*), Urigurisk nøgenspelt (*T.petropavlovskiyi*), Dikha (*T.carthlicum*), polsk hvede (*T.polonnicum*), nøgen zanduri (*T.militinae*) og Makha (*T.macha*).

De nævnte arter opformerer i første omgang hos Agrologica. Når de opnår en tilstrækkelig mængde, vil kornet blive leveret til udvalgte innovative gårdmøllerier, som er entusiastiske overfor diversitet, og som er villige til at gøre en indsats for at udvikle denne niche. Der er indtil videre lavet aftale herom med Østagergård Mølle, Mørdrupgård/Kornby Mølle og Falslevgård Mølle, som vil stå for formaling og efter aftale eventuelt også selv stå den sidste del af opformeringen. Hvis projektet bliver bevilget, vil andre af Danmarks pt 15 økologiske gårdmøllerier blive tilbudt at indgå i udviklingsarbejdet. Vi satser i projektet på gårdmøllerier, fordi disse har en direkte kontakt til kunderne, og derfor vil få en god respons på introduktionen af nye produkter fra kunderne. Succeskriteriet vil være, at responsen er så god, at møllerierne i egen interesse ønsker at fortsætte produktionen af kornet og melet, og at det herfra vil spredes til flere og gerne også større møllerier.

Møllerierne står selv for distribueringen af melet til bagerier, kunder og andre af møllernes faste samarbejdspartnere. Bagerierne vil anvende melet til prøvebagninger og testmarkedsføring. Gratis korn og mel er således møllernes og bageriernes betaling for at bidrage til udviklingsarbejdet med at identificere anvendelsesmuligheder og markedspotentiale. Projektet vil følge udviklingsarbejdet i forarbejdningsledet, og vil supplere med laboratorieanalyser af bagekvalitet.

Enkelte accessionser er allerede så langt, at praktiske bagetest kan påbegynde allerede efter høst i 2018, mens andre, hvor der er mindre såsæds til rådighed ved projektstarten, vil komme i 2019 og 2020.